

Załącznik
do uchwały nr **XXX/ 232 /2009**
Rady Miasta Bartoszyce
z dnia 26 lutego 2009 r.

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZEMOCY
W RODZINIE NA ROK 2009.**

Bartoszyce 2009

I. Wstęp

1. Uzależnienia i inne problemy społeczne

Uzależnienie, a zwłaszcza uzależnienie od alkoholu wymienia się jako jeden z ważniejszych problemów społecznych w naszym kraju. I rzeczywiście badania pokazują, że po bezrobociu, alkoholizm, picie przez młodzież są wymieniane jako najważniejsze problemy społeczne. Za nimi pojawia się spadek stopy życiowej, sytuacja mieszkaniowa, przemoc w rodzinie, przestępczość i narkomania. Wszystkie wymienione problemy są bardzo dotkliwe i destrukcyjne. Jednak problem uzależnienia jest szczególny, bo dotyczy w zasadzie wszystkich ludzi, a w sposób patologiczny dużą część naszego społeczeństwa. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych ma jeszcze tą cechę, że występuje z innymi problemami społecznymi i często je pogłębia.

Uzależnienie od kilkunastu lat jest już zaliczane do chorób, mówi się o chorobie uzależnienia od alkoholu, narkotyków, ale także o uzależnieniu od pracy, Internetu, seksu, rzeczy, przedmiotów, hazardu, itd. itd. Gdy głębiej się zastanowić nad tą chorobą okazuje się, że dotyczy ona wszystkich obszarów naszego życia tylko jej objawy, mechanizmy i skutki znacznie się od siebie różnią. Jest już oczywiste, że mechanizm uzależnienia ma w sobie każdy człowiek, choć rozpoznajemy je dopiero, gdy pojawiają się przykre objawy. Dlatego też o uzależnieniu możemy mówić w co najmniej dwóch perspektywach: jako o ogólnym mechanizmie patologicznym, z którym na różne sposoby boryka się każdy z nas, lub uzależnieniu od substancji psychoaktywnych przy którym objawy są na tyle groźne, że pojmujemy je jako groźne, niebezpieczne i śmiertelne. Przy takim podejściu należałoby raczej mówić, że u alkoholika objawem uzależnienia jest picie napojów alkoholowych, u narkomana objawem jest zażywanie narkotyków, u uzależnionego od Internetu objawem jest niszczące go przesiadywanie przed komputerem, u uzależnionego od hazardu objawem jest niekontrolowane granie ze wszystkimi konsekwencjami w gry hazardowe, itd.

Każde uzależnienie jest chorobą nieuleczalną, chroniczną i śmiertelną. Jej nieuleczalność polega na niemożności powrotu do kontrolowanych zachowań, które były objawem uzależnienia. Tą chorobę można jedynie powstrzymać lub trwale zaleczyć. Chroniczność polega na tym, że nie powstrzymana pogłębia się i jej objawy są coraz bardziej destrukcyjne i niszczące dla chorego i jego otoczenia. Jej śmiertelność polega na przedwczesnych zgonach spowodowanych zniszczeniem organizmu przez substancję chemiczną systematycznie dostarczaną do organizmu, lub na przypadkowych zgonach w wyniku różnego rodzaju wypadków. Jest to bardzo groźna choroba, ponieważ rokowania na trwałe zaleczenie sięgają 30-40% przypadków.

Omawiając uzależnienie od alkoholu i innych narkotyków warto zwrócić uwagę na skalę zjawiska, z której wynika, że w naszym kraju jest około 1 miliona osób uzależnionych i około 3 milionów osób nadużywających to okazuje się, że mamy do czynienia ze swoistą epidemią.

2. Zadania gminy wynikające z Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przemocy w Rodzinie na rok 2009 jest kontynuacją zadań realizowanych w Bartoszycach od 1997 roku. W programie uwzględniono założenia ujęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bartoszyce do 2015 roku.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Podstawą prawną i merytoryczną programu są:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (t.j Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (t.j Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz.1493);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r.o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U z 2003r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.);
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko – Mazurskim na lata 2008 – 2011;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bartoszyce do 2015 r.
- Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2009 roku
- Opracowanie wyników badania ankietowego „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych” przeprowadzonego w ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł w 2007 roku w Bartoszycach
- Wyniki badań TNS OBOPB dla Ministra Pracy i Polityki Społecznej POLACY WOBEC ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OPINIE OFIAR, SPRAWCÓW I ŚWIADKÓW O WYSTĘPOWANIU I OKOLICZNOŚCIACH WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Warszawa, październik 2007

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadaniem własnym gminy jest „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu” (art. 4¹ ust 1 ustawy).

W szczególności zadania wskazane w ustawie a realizowane w ramach Miejskiego Programu obejmują :

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych socjoterapeutycznych,

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2002 r. Nr 147, poz.1231, z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności:
  - 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - 3) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
  - 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W roku 2009 opracowany został **Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przemocy w Rodzinie na rok 2009.**

II. Diagnoza stanu problemów alkoholowych i przemocy

1. Polskie problemy alkoholowe

Podstawowym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji. Planowane działania profilaktyczne i naprawcze dotyczą nie tylko szkód związanych z nadużywaniem alkoholu ale rozumiane są szerzej: jako profilaktyka problemów wynikających z używania i nadużywania substancji psychoaktywnych. W nowoczesnych koncepcjach profilaktycznych podkreśla się, że na poziomie wczesnego zapobiegania podział na alkohol, narkotyki i tytoń nie ma uzasadnienia, bowiem mechanizmy i motywy sięgania po środki psychoaktywne są bardzo zbliżone. Rozwiązywanie problemów alkoholowych oznacza zarówno podejmowanie tych działań, które są ukierunkowane na grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodziny, jak również i tych, które zmierzają do zmniejszenia rozmiarów i dotkliwości problemów, jakie niesie za sobą nadużywanie alkoholu. Nowoczesne podejście do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych obejmuje zatem różne środki – wszędzie tam gdzie mowa będzie o profilaktyce problemów alkoholowych problem należy rozumieć szerzej – jako profilaktykę problemów wynikających z używania środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, tytoń).

Do najważniejszych problemów wynikających ze spożywania środków psychoaktywnych w Polsce można zaliczyć:

1. **Samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu**
Jest to około 700-800 tys. osób, czyli około 2% całej populacji. W 2001 roku łącznie

w stacjonarnych i ambulatoryjnych placówkach leczenia odwykowego zarejestrowanych było 150 tys. osób uzależnionych. Znacznie wzrosła skuteczność terapii uzależnienia od alkoholu, ale faktyczne możliwości skorzystania z nowoczesnej i skutecznej terapii ma tylko około 33% zarejestrowanych pacjentów – z powodu deficytów kadrowych i lokalowych w leczeniu odwykowym oraz nie zakończonego procesu modernizacji usług świadczonych przez leczenie odwykowe.

2. **Uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących**
Znaczna część pacjentów leczących się w placówkach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, urazów itd., nadużywa alkoholu – szacuje się, że dotyczy to ok. 2,5–3 mln osób. Stanowi to bardzo poważne obciążenie ekonomiczne dla polskiego systemu ochrony zdrowia, ponieważ leczenie tych pacjentów trwa dłużej i jest mniej efektywne. W latach 1996–2001 rozpoczęto wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji dla tego rodzaju pacjentów, ale postępy w tej dziedzinie nie są zadawalające.
3. **Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży**
Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10–15% populacji w wieku między 15 a 18 rokiem życia, ale rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt, oraz zmniejszyła ilość abstynentów. W okresie 1995–1999 dynamika wzrostu spożycia napojów alkoholowych należała do najwyższych w Europie. Badania rynkowe pokazują, że wzrost spożycia w populacji od 15 do 19 roku życia jest istotnym źródłem wysokich zysków przemysłu piwnego. Zwiększa się wprawdzie zakres szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych (w 2001 roku uczestniczyło w nich 1.300.000 uczniów i 160 tys. rodziców), ale nie stanowią one wystarczająco skutecznej przeciwwagi dla ekspansji biznesu alkoholowego. Zbyt wolno rozwija się także profilaktyka rodzinna inicjowana programami szkolnymi.
4. **Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym**
Występują one u około 3–4 mln osób (dorosłych i dzieci) i obejmują przede wszystkim schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem i przemocą oraz demoralizację, ubóstwo i obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej. Programy pomocy rodzinom prowadzone w placówkach odwykowych obejmują tylko około 30 tys. współuzależnionych osób dorosłych oraz DDA (głównie kobiet). Ponad 77 tys. dzieci alkoholików otrzymuje pomoc w placówkach socjoterapeutycznych. Potrzeby w tym zakresie są co najmniej 10-krotnie większe.
5. **Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych**
Szkody związane z piciem alkoholu w miejscu pracy obejmują przede wszystkim absencję, wypadki i obniżanie wydajności pracy. Wprawdzie spożycie alkoholu w miejscu pracy w latach 1996–2001 zmniejszyło się w sposób istotny, jednak w dalszym ciągu stanowi to problem. W ogólnopolskim sondażu przeprowadzonym w 2000 roku 17% badanych przyznaje się do konsumpcji alkoholu w miejscu pracy, a 26% do tego, że była świadkiem takiej sytuacji w ciągu ostatniego roku przed badaniem. W 2001 roku tylko w kilkunastu gminach w Polsce zrealizowano profilaktyczne programy pracownicze w zakładach pracy. Obserwuje się natomiast coraz większą alkoholową patologizację populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężaniu bezrobocia i nędzy. Na terenach o wysokim stopniu bezrobocia brakuje placówek odwykowych i profilaktycznych.

6. Naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe

Do najważniejszych problemów należą tu przede wszystkim:

- o wpływ nietrzeźwości na popełnianie przestępstw (w 2001 roku 32,9% sprawców podejrzanych o dokonanie przestępstw było pod wpływem alkoholu),
- o przemoc w rodzinach alkoholowych i nietrzeźwość w miejscach publicznych (w 2001 roku 81% sprawców przemocy to osoby będące pod wpływem alkoholu; 243 tys. osób przebywało w izbach wytrzeźwień).

7. Naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi

Najważniejsze zjawiska problemowe to:

- o nielegalny import, produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych (wielkość tego zjawiska szacuje się na około 30% legalnego obrotu wyrobami spirytusowymi i winnymi),
- o sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym

2. Zjawisko przemocy

Wyniki badań TNS OBOP dla Ministra Pracy i Polityki Społecznej z października 2007r. dotyczące postępowania Polaków wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinii ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie przedstawiają się następująco:

OPINIE NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE – POSTAWY WOBEC STEREOTYPÓW

- Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie, jednak niepokoi mimo wszystko stosunkowo wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich.
- Wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu.
- Często jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc – co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%), tyle samo uważa, że strach przed poruszaniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony.
- Wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%). Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną.
- Dość niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna – co trzeci Polak (34%) wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważa za przejaw gospodarności.
- Poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy – jej form i ofiar, wyraźnie wyższe od przeciętnego jest wśród osób po pięćdziesiątym roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi.
- Mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn.
- Stereotypy odrzucają najczęściej mieszkańcy dużych miast i osoby młode oraz ludzie z wyższym wykształceniem.

OPINIE O ROZPOWSZECHNIENIU ZJAWISKA PRZEMOCY W POLSCE

- Problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że dotyczy on średnio około połowy rodzin.
- Okazuje się, że postrzeganie rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie zmienia się w zależności od dystansu względem miejsca zamieszkania respondenta – za najczęstszą uważają oni przemoc w skali całego kraju, mniejszą – w skali województwa, za rzadszą – w zamieszkiwanej miejscowości, natomiast najrzadszą – w najbliższej okolicy.
- Przemoc uważana jest za problem co prawda częsty, ale dotyczący innych – nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu.
- Większe rozpowszechnienie przemocy dostrzegają osoby, których ona bezpośrednio dotyczy – były jej ofiarami bądź sprawcami. Jednak również te osoby oceniają, że w najbliższym otoczeniu jest mniej przemocy w rodzinach niż w skali całego kraju.

WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE WEDŁUG OFIAR, SPRAWCÓW I ŚWIADKÓW

- Kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%).
- Większość z tych osób było ofiarami przemocy co najwyżej kilkukrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami. Osób wielokrotnie krzywdzonych przez członków rodziny jest 11%.
- Najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%). Rzadziej badani doświadczali przemocy fizycznej (17%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%).
- Zazwyczaj respondenci doświadczali tylko jednej formy przemocy (20%), ale co setny (1%) doznał ze strony członka rodziny zarówno przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej jak i seksualnej.
- Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego. Także zazwyczaj zdarzyło się to co najwyżej kilka razy i ponad 12 miesięcy temu.
- Sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%).
- Większość sprawców przyznaje się do stosowania tylko jednej formy przemocy (13%).
- Ogólnie ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkuje lub zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy (byli ofiarą przemocy, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny).
- Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (42%).
- Do doświadczenia przemocy co najmniej raz, częściej przyznawały się osoby z wyższym niż z podstawowym wykształceniem.
- Doświadczenie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny – 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy.

PRZEMOC WOBEC DZIECI, OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- Przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często. 14%

respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko.

- Dzieci najczęściej padały ofiarą przemocy psychicznej (10% badanych deklarowało, że w zamieszkiwanym gospodarstwie domowym ofiarą przemocy emocjonalnej była osoba małoletnia) i fizycznej (7%), rzadziej ekonomicznej (3%) i seksualnej (mniej niż co setny).
- 5% Polaków mieszka w gospodarstwie domowym, gdzie ofiarą przemocy stała się osoba starsza lub niepełnosprawna.
- Wobec osób starszych stosowana jest przemoc psychiczna (3%), fizyczna (2%) i ekonomiczna (1%).
- Przemoc ekonomiczna niemal dwa razy częściej dotyka osoby chore, niepełnosprawne i wymagające opieki (13%) niż osoby zdrowe, które w ogóle nie chorują (7%).
- Osoby chore i niepełnosprawne (16%) oraz uskarżające się na poważniejsze dolegliwości (14%) są także częściej narażone na stanie się ofiarą wielokrotnych przypadków przemocy niż osoby zdrowe (7%).
- W gospodarstwach domowych, w których są dzieci, częściej niż w gospodarstwach bez dzieci przemoc wystąpiła w ciągu ostatnich 12 miesięcy (7% wobec 4%).
- Ponadto sprawcy przemocy z gospodarstw domowych, w których są dzieci do lat 18 częściej niż, gdy dzieci nie ma, przewidują, że mogą ponownie zastosować przemoc psychiczną (63% wobec 44%) oraz fizyczną (58% wobec 23%). Co świadczy o tym, że na przemoc szczególnie narażone są dzieci.

PRZEMOC W RODZINIE POD WPLYWEM ALKOHOLU

- Spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach. Okazuje się, że 46% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu.
- Według ofiar, zdarzało się, że sprawcy byli pod wpływem alkoholu w 46% przypadków przemocy fizycznej, 45% przemocy psychicznej, 40% przemocy seksualnej oraz 38% przemocy ekonomicznej
- Sprawcy natomiast bardzo niechętnie przyznają się do picia alkoholu przed dopuszczeniem się przemocy wobec członków rodziny – jedynie 15% sprawców się do tego przyznaje.

3. Diagnoza problemu w Bartoszcach

Analiza wzrostu- spadku liczby bezrobotnych w roku 2008 w Powiecie Bartoszyckim

Miasto Bartoszyce zamieszkuje **26.162** mieszkańców w tym: mężczyźni –12.642, kobiety –13.520 (wg stanu na 12.01.2009r.).

Miernikami aktywności ekonomicznej rzutującymi na warunki życia oraz poziom zamożności jest liczba osób pracujących, bezrobotnych, poziom wynagrodzeń, a także liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Na dzień 10 października 2008r. w rejestrze osób bezrobotnych w całym powiecie bartoszyckim pozostawało **6.474** osób, w tym **3.726** kobiet. Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku wynosiła **1.241** osób (w tym kobiet- 477). Liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosi- **4.136**. Stopa bezrobocia na koniec sierpnia 2008r. wynosiła **29%**, przy czym w województwie warmińsko-mazurskim osiągnęła poziom **15,7%** a w kraju **9,3%**. Do spadku bezrobocia rejestrowanego w 2008r. przyczyniły się również wyjazdy do pracy za granicę, osób bezrobotnych i pracujących (wolne miejsca pracy dla osób bezrobotnych). W jakim stopniu, PUP nie jest w stanie ocenić, gdyż nie prowadzi takich statystyk (WUP w Olsztynie,

który bezpośrednio uczestniczy w organizacji wyjazdów do pracy poza granicami kraju, również nie posiada danych dotyczących ww. tematu).

Charakterystyczną cechą bezrobocia, niezależnie od tendencji występujących w kształtowaniu się ogólnej liczby bezrobotnych w ostatnich latach, jest utrzymywanie się niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia, do których w szczególności należy wysoki udział w łącznej liczbie bezrobotnych:

- o ludzi w wieku mobilnym, a przede wszystkim ludzi młodych do 25 roku życia- **1.291** osób w tym 744 kobiety.
- o osób, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia- **54**
- o osób długotrwale bezrobotnych (zarejestrowani pow. 12 m-cy)- **4.136** osób
- o powyżej 50 roku życia- **1.305**
- o bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych – **2.399** osób
- o bez doświadczenia zawodowego- **1.798** osób
- o samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia- **633** osoby
- o które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia- **101**
- o osób niepełnosprawnych – **116** osób.
- o bezrobotnych mieszkańców wsi – **3.420**, w tym **1.996** kobiet
- o bezrobotni zarejestrowani według wieku: 18-24 lat- 1.291, 25-34 lata- 1.704, 35-44 lata- 1.318, 45-54- 1.716, 55- 59 lat- 412, 60- 64 lata-33 osoby
- o bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia: wyższe- 283 osoby, policealne i średnie zawodowe- 1.166, średnie ogólnokształcące- 668, zasadnicze zawodowe- 2.212, gimnazjalne i poniżej- 2.145.

Informacje służb publicznych, które spotykają się z problemem alkoholowym.

1) Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach w okresie od 01.01.-11.12.2008 roku odnotowała następujące zdarzenia dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego przez osoby pod wpływem alkoholu:

l.p.	Naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu	2007 r.	2008 r.
1.	Popełnione przestępstwa w związku z alkoholem	61	Brak danych co do stanu trzeźwości
a)	Zabójstwo	0	1
b)	Znęcanie się nad rodziną	50	52
c)	Kradzież mienia	94	99
d)	Kradzież z włamaniem	93	77
2.	Interwencje domowe policji	2293	1067
	a) w tym interwencje domowe policji dotyczące przemocy w rodzinie- „Niebieska Karta”	234	240
3.	Osoby izolowane w PDOZ do wytrzeźwienia	486	529

4.	Wypadki drogowe po spożyciu alkoholu lub w związku z alkoholem	8	13
5.	Wykroczenia związane z alkoholem, w tym wykroczenia drogowe	482	391
6.	Prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu	188	166

2) Dane z Sądu Rejonowego w Bartoszycach III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

W okresie od 01.01. do 12.12.2008 roku w stosunku do **65** osób wydano postanowienia o obowiązkowym poddaniu się leczeniu odwykowemu w tym: w warunkach stacjonarnych- **20** osób i warunkach niestacjonarnych- **33** osoby, w tym wobec **7** osób zastosowano nadzór kuratora sądowego. Oddalono **12** wniosków. W **12** przypadkach rodzicom nadużywającym alkoholu ograniczono władzę rodzicielską i ustanowiono nadzór kuratora. W roku 2008 nie umieszczono małoletnich w placówce opiekuńczo- wychowawczej w związku z kategorięcznym zaniedbywaniem obowiązków rodzicielskich wynikających z nadużywania alkoholu- jedynie **3** małoletnich umieszczono w rodzinie zastępczej.

3) Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach w okresie od 01.01 – 11.12.2008 roku udzielił pomocy **1447** rodzinom, a dokładnie **1561** osobom. Ośrodek objął też w okresie jak powyżej bezpłatnym dożywianiem **669** osób z **453** rodzin.

W ramach poradnictwa specjalistycznego MOPS udzielone zostały następujące porady:

<i>Porady</i>	Liczba udzielonych porad	
	2007 r.	2008 r.
Porady prawne	278	470
Porady pedagogiczne	82	91
Porady specjalistów pracy socjalnej	125	110
Porady telefoniczne	345	480
Porady dotyczące przemocy domowej	26	77
<i>Suma</i>	856	1228

Kryzys w funkcjonowaniu dzisiejszej rodziny związany jest z różnymi problemami, a w szczególności z finansowym, bezrobociem, alkoholizmem i przemocą. Codzienne

problemy i wynikający z tego stres, a także niemożność załatwienia prostej sprawy, chaos, lęk, niepewność jutra – to przykłady tego, co obciąża każdego człowieka w codziennym życiu. Nieporadność rodziny wymaga wobec tego zaangażowanej interwencji i skutecznej pomocy zespołu interdyscyplinarnego.

Z zaprezentowanych danych wynika, że najwięcej osób korzysta z bezpłatnego poradnictwa prawnego oraz z porad telefonicznych. Porady prawne dotyczą głównie pism procesowych i apelacji, pozwów dotyczących egzekwowania alimentów, rozwodów, separacji, problemów mieszkaniowych i spraw emerytalno – rentowych.

4) Dane dotyczące leczenia odwykowego.

W ramach kontraktu Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszycach zabezpiecza program terapii podstawowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych – leczenie ambulatoryjne.

Liczba pacjentów, którzy skorzystali z pomocy leczenia odwykowego:

Zarejestrowanych zostało **143** osoby uzależnione od alkoholu, 8 osób pijących szkodliwie, 10 osób uzależnionych od różnych substancji psychoaktywnych, 38 osób współuzależnionych, 35 ofiar przemocy domowej i jedna osoba z innymi zaburzeniami osobowości.

W poradni systematycznie pracowało **10** grup z programem terapeutycznym.

- grupa wstępna
- grupa radzenia sobie z głodem alkoholowym
- tożsamość
- bezsilność
- przewodnik samopoznania dla osób uzależnionych
- nawroty choroby alkoholowej
- grupa zadaniowa
- pogłębiona terapia dla osób uzależnionych
- grupa psychoedukacyjna dla osób współuzależnionych
- grupa zadaniowa dla osób współuzależnionych

5) Dane dotyczące pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2008 roku do komisji wpłynęło **71** wniosków o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego */dla porównania w roku 2008 wysłano 62 wniosków do Sądu/*. Wysłano **150** wezwań do punktu konsultacyjnego, który pełni funkcję punktu informacyjno interwencyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz poradnictwo prawne dla ofiar przemocy domowej, przeprowadzono **71** wywiadów środowiskowych, zwrócono się do lekarza biegłego psychiatrę i psychologa o wydanie pisemnej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wobec **58** osób, wobec **67** osób został złożony wniosek do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego.

Zadania Komisji

1. Przygotowanie projektu miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie zwanego dalej „programem gminy” oraz uczestnictwo w przygotowywaniu projektów uchwał.
2. Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i przemocy w rodzinie.
3. Przeprowadzanie rozmów interwencyjnych z osobami uzależnionymi.
4. Prowadzenie postępowania w sprawach osób nadużywających alkohol.
5. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miasta w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu oraz w sprawie ustalenia zasad usytuowania i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Bartoszyce.
6. Współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja może prowadzić w wyznaczonym przez siebie składzie wizytację oraz badanie działalności miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji uczestniczących w realizacji programu. Przysługuje jej również prawo uzyskania informacji i wyjaśnień w tym zakresie.

Rynek napojów alkoholowych.

Łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez radę gminy (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych): stan na 31.12.2008 r.	95
--	-----------

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy):	70
--	-----------

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne):	25
---	-----------

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie (stan na 31.12.2008 r.)								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				9. ogółem (suma kolumn 4 + 8)
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	
52	43	33	52	29	16	19	29	81

Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2008 roku.:	
Ogółem:	7
Przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia:	7
Jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych:	0

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2008 roku:								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				9. ogółem (suma kolumn 4 + 8)
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	
26	19	16	61	15	8	3	4	76

Liczba decyzji podjętych przez gminę w sprawie wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z tytułu niedokonanie opłaty określonej w art. 11¹ ust. 2 i 5 w terminach o których mowa w art. 11¹ ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:	1
---	----------

Łączna liczbę decyzji wydanych w gminie w 2008 roku dotyczących cofnięcia i wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uchylonych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze:	0
---	----------

Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	
Liczba mieszkańców na 1 punkt sprzedaży	
ogółem	z napojami o zawartości alkoholu pow. 18%
322	503

Wyniki badania ankietowego „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych” przeprowadzonego w ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł w 2007 roku w Bartoszcach.

Próba badawcza w mieście- 14,96%

Liczba uczniów w populacji na podstawie danych uzyskanych od miasta- 361

Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” jest ukierunkowana na wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym. By dostosować zadania programowe do potrzeb i wieku uczniów, konieczne było przeprowadzenie w ich środowisku sondażu, który dałby obraz najczęstszych zagrożeń. W tym celu skonstruowano ankietę adresowaną do uczniów klas V szkół podstawowych i klas II gimnazjów.

Ankieta miała służyć określeniu stosunku młodzieży do zachowań ryzykownych i poznaniu ich opinii na temat środków uzależniających oraz przemocy. Ankietę przeprowadzono w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” w gminach i miastach w całej Polsce. Uczniowie wypełniali arkusze ankietowe anonimowo za zgodą rodziców.

Wypełnione arkusze zostały przesłane do stowarzyszenia prowadzącego kampanię, a następnie opracowane.

Wypowiedzi uczniów II klas gimnazjów obejmowały takie zagadnienia, jak:

- poziom świadomości występowania uzależnień w środowisku rówieśniczym,
- własne zachowania i zaistniałe sytuacje związane ze stosowaniem środków uzależniających i odurzających,
- zdanie młodzieży na temat alkoholu,
- stosunek ankietowanych do palenia nikotyny i marihuany,
- opinie nastolatków na temat przemocy.

Uzyskane odpowiedzi pozwoliły określić poziom wiedzy uczniów o występujących w ich środowisku zagrożeniach związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i przemocy. Pokazały też opinie uczniów na temat tychże zagrożeń. Na podstawie wypowiedzi ankietowanych uczniów można było również określić poziom czynników ryzyka w gminach oraz postawy rodziców wobec tych czynników.

Dzięki ankietom uzyskano informacje o najczęściej stosowanych przez uczniów używkach. Stwierdzono, że młodzież sięga po nie z braku pomysłów na zabicie nudy i jako ucieczkę od problemów. Dzieci nie mają też odpowiedniej wiedzy, która chroniłaby je przed stosowaniem niebezpiecznych środków odurzających i uzależniających. Inspiracją do sięgania po używki jest ponadto środowisko rówieśnicze, bo solidarność z kolegami i koleżankami nie pozwala na odważne mówienie „nie” w sytuacjach ryzykownych. Niekiedy problem pogłębiają dorośli pozwalający dzieciom pić alkohol lub palić papierosy. Są to zarówno rodzice, jak i wychowawcy w szkole, którzy prawdopodobnie nie reagują na te zjawiska; dzieci wypowiadają się na przykład, że piją na dyskotekach. Postawy dorosłych mogą prowadzić do przekonań dzieci i młodzieży, że picie jest jedną z form spędzania wolnego czasu lub sposobem na kłopoty. Zdarza się, że młodzi ludzie swoim zachowaniem sondują dorosłych i jeśli nie spotkają się ze zdecydowaną negatywną reakcją na korzystanie ze środków uzależniających, przyjmują to jako pozwolenie, a nawet normę.

Badania wykazały, że wśród młodzieży niedojrzałej do odpowiedzialnych decyzji są również osoby, które potrafią preferować zdrowy model życia, nie boją się odmówić w sytuacji kontaktu z osobami pijącymi czy palącymi, a także stanąć w obronie słusznych norm i wartości. Wiedzą już wystarczająco dużo, by bronić się przed uzależnieniami i nie wchodzić w sferę zagrożeń. Na tej młodzieży można się opierać, realizując odpowiednio przygotowane programy i kampanie.

W badaniu ankietowym „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych”, przeprowadzonym w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” 2007, wzięło udział 599 samorządów z całego kraju. Były to zarówno niewielkie gminy wiejskie, jak i duże aglomeracje miejskie.

Badanie było częścią szerszej akcji profilaktycznej, obejmującej 891 samorządów z całego kraju. Każdy z nich mógł (ale nie był zobligowany) przeprowadzić na terenie podległych mu szkół ankietę za pomocą dostarczonych przez organizatorów akcji formularzy ankietowych i w zgodzie z przedstawionymi w specjalnej broszurze instrukcjami i zaleceniami. Wypełnione przez uczniów formularze były następnie odsyłane do biura organizatorów kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” przez wyznaczonych do tego celu koordynatorów lub dyrektorów placówek oświatowych.

Badanie przeprowadzono na dwóch grupach wiekowych uczniów: klasach V szkół podstawowych i klasach II gimnazjum.

W gminach uczestniczących w kampanii i jednocześnie biorących udział w badaniu w roku szkolnym 2006/2007 było ogółem:

- 124 346 uczniów klas V szkół podstawowych,
- 142 403 uczniów klas II gimnazjum.

Pytanie 1 – *Czy znasz osoby ze swojej grupy wiekowej, które stosują jakieś środki odurzające lub uzależniające? Jeśli tak, to zaznacz te środki.*

Zdecydowana większość ankietowanych (74,57%) ma świadomość, że osoby z ich grupy wiekowej stosują środki odurzające lub uzależniające. Są to osoby znane im prawdopodobnie z kontaktów koleżeńskich. Mniejszość uczniów (23,99%) stwierdza, że nie zna osób stosujących środki uzależniające. Być może jest to brak świadomości, że takie zachowania ryzykowne występują w ich środowisku rówieśniczym lub wynika to z braku zainteresowania tym, co w najbliższym otoczeniu się dzieje. Może to stanowić niebezpieczeństwo zetknięcia się z sytuacją ryzykowną i poddania się namowom zażycia środka uzależniającego.

Ankietowani mają świadomość, że najpopularniejszymi używkami w ich środowisku są papierosy (71,94%) i alkohol (68,91%). Są to również używki najbardziej widoczne i łatwe do zidentyfikowania. Świadomość stosowania narkotyków ujawnia 18,74% ankietowanych. Pozytywnym elementem tego zjawiska jest to, że uczniowie wiedzą, iż problem istnieje i dotyczy ich rówieśników. Należałoby się bliżej przyjrzeć zaistniałemu przyzwoleniu społecznemu w tej grupie wiekowej.

Pytanie 2 – *Czy sam próbowałeś jakichś środków odurzających? Jeśli tak, to jakich?*

Spośród wszystkich badanych uczniów bezpośredni kontakt ze środkami odurzającymi miało 36,42% respondentów. Pozytywny jest fakt, że 62,09% uczniów nie próbowało żadnych środków zmieniających nastrój.

Gimnazjaliści przyznają się, że próbowali środków uzależniających, szczególnie spożywali alkohol (79,86%) i palili papierosy (44,91%). Nie występują istotne różnice w stosowaniu środków odurzających i uzależniających przez dziewczęta i chłopców. 8,09% młodzieży z klas II gimnazjum miało bezpośredni kontakt z narkotykami. Należałoby się zastanowić nad skutecznością podejmowanych do tej pory akcji propagandowych i profilaktycznych. Czy są wystarczająco przekonujące, skoro tak dużo młodzieży sięga po środki uzależniające lub odurzające – nawet jeśli jest to tylko jednorazowa próba.

Pytanie 3 – *Czy sądzisz, że można bezpiecznie dla organizmu palić marihuanę?*

Co dziesiąta osoba ankietowana (11,39%) uważa, że można bezpiecznie dla organizmu palić marihuanę. Występuje znaczna różnica w wypowiedziach dziewcząt i chłopców. O braku szkodliwości palenia marihuany jest przekonana 6,42% dziewcząt i 16,91% chłopców. Można przypuszczać, że dziewczęta mają wyższy poziom świadomości w tej dziedzinie.

Pytanie 4 – *Czy uważasz, że picie alkoholu na imprezach może zaszkodzić nastolatkowi?*

Większość ankietowanych uważa, że picie alkoholu na imprezach może zaszkodzić nastolatkowi (70,52%). Różnice w ocenie szkodliwości picia zaznaczają się w odniesieniu do płci. 13,54% więcej dziewcząt niż chłopców uznaje picie alkoholu za szkodliwe dla nastolatka. Ponad 1/3 chłopców uznaje picie alkoholu na imprezach za nieszkodliwe. 28,52% ankietowanych uznaje nieszkodliwość picia alkoholu na imprezach. Wynik jest niepokojący, gdyż świadczy o niskim poziomie wiedzy o szkodliwości alkoholu w grupie gimnazjalistów klas II.

Pytanie 5 – *Czy zdarzyło Ci się pić alkohol? Jeśli tak, to jaki to był alkohol?*

Wyniki badań wskazują, że 9,97% uczniów klas II gimnazjów często pije alkohol. Jest to ok. 10% badanej młodzieży. Nawet przy założeniu, że niektórzy z nich próbują imponować otoczeniu, budzi to zaniepokojenie.

Do rzadkiego spożywania alkoholu przyznaje się 28,76% ankietowanych, 34,82% respondentów deklaruje bardzo rzadkie spożywanie alkoholu. Świadczy to o tym, że ok. 3/4 badanej młodzieży pije alkohol.

W każdej z tych grup zdecydowanie dominuje piwo jako rodzaj pitego alkoholu. Młodzież zdaje sobie sprawę z tego, że piwo jest alkoholem (85,90%). Prawdopodobnie niska cena piwa oraz przekonanie o jego znikomej szkodliwości czyni go popularnym w tej grupie wiekowej.

Pytanie 6 - Czy Twoi koledzy / koleżanki piją alkohol?

Alkohol jest używką najczęściej wymienianą przez uczniów jako środek stosowany w ich grupie rówieśniczej. W pytaniu tym badano wyłącznie świadomość spożycia alkoholu wśród uczniów tej grupy wiekowej. Około 80% ankietowanych ma świadomość tego, że ich koledzy spożywają alkohol. Rozrzut wyników między chłopcami a dziewczętami jest niewielki (ok.3%), mieści się w granicach błędu statystycznego. Można przypuszczać, że płeć nie odgrywa roli w poziomie świadomości o występującym zjawisku.

Pytanie 7 - Czy zwracałeś im uwagę, żeby tego nie robili? Jeśli nie, to dlaczego?

Młodzież wie, że alkohol szkodzi, wie, że ich rówieśnicy piją, ale czy obserwatorzy potrafią właściwie zareagować i zwrócić koledze uwagę? Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 23,47%. Dziewczeta częściej niż chłopcy reagują zwracaniem uwagi pijącemu rówieśnikowi. Różnica wynosi 10,72%. Może to świadczyć o większej odwadze dziewcząt lub wynikać z mniejszej tolerancji picia i poczucia odpowiedzialności.

Badania wskazują, że w większości dziewczęta i chłopcy nie zwracają swoim rówieśnikom uwagi w sytuacji spożywania przez nich alkoholu. Główną przyczyną takiej postawy u dziewcząt jest przeświadczenie o małej skuteczności takiego działania (51,45%), a u chłopców przekonanie, że nie jest to ich sprawa (59,94%). W drugiej kolejności dziewczęta wymieniają powód, że nie jest to ich sprawa, a chłopcy wypowiadają się o małej skuteczności takiego działania.

Pytanie 8 - Czy rodzice pozwalają Ci wypić alkohol przy jakiejś okazji (np. imienin lub świąt)

Analiza przyzwolenia rodziców na spożywanie alkoholu pozwala wysnuć ciekawe wnioski. Przede wszystkim wydaje się, że rodzice nieco bardziej ufają dziewczętom niż chłopcom i stąd bierze się różnica kilku procent w całkowitym zakazie spożywania alkoholu, bardziej restrykcyjna w stosunku do chłopców. (dziewczęta: 43,61%, chłopcy: 49,51%). Około połowa ankietowanej młodzieży stwierdza, że rodzice nie pozwalają im spożywać alkoholu, bez względu na okoliczności. Prawie drugie tyle ankietowanych stwierdza, że w przypadku uroczystości rodzinnych uzyskuje czasami pozwolenie na okolicznościowe spożycie alkoholu (dziewczęta: 48,99%, chłopcy: 42,59%). Pozwolenie na spożywanie alkoholu przy jakiejś okazji uzyskuje od rodziców 6,62% badanej młodzieży.

Pytanie 9 - Czy kiedykolwiek namawiano Cię, byś wypił alkohol? Jeśli tak, to kto Cię namawiał?

Spośród wszystkich ankietowanych 44,79% osób była namawiana do picia alkoholu. Zdecydowanie najczęściej osobami namawiającymi byli koledzy lub koleżanki z ich grupy wiekowej (68,58%), starsi koledzy i koleżanki w dużo mniejszym stopniu (3,74%). Członkowie rodziny wymieniani są tylko przez 4,35% ankietowanych jako osoby namawiające. Tylko 1,13% ankietowanych było namawianych do spożycia alkoholu przez osoby obce. Wyniki wskazują na częstsze poddawanie presji rówieśników dziewcząt (72,89%) niż chłopców (64,11%).

Wynika stąd, że największe zagrożenie istnieje we własnym środowisku rówieśniczym.

Pytanie 10 - *Czy wypiłbyś butelkę wina, gdyby obiecywano Ci za to bardzo atrakcyjny prezent? Niezależnie od wybranej odpowiedzi uzasadnij ją.*

Przecząco na to pytanie odpowiedziało 77,88% ankietowanych osób Natomiast ok.1/5 (20,06%) badanych dałaby się skłonić, w zamian za atrakcyjny prezent, do wypicia butelki wina. Wydawałoby się, że dziewczęta bardziej niż chłopcy lubią prezenty. Odpowiedzi na to pytanie w grupie dziewcząt i chłopców temu przeczą.

Tylko 13,11% dziewcząt wypiłoby butelkę wina, gdyby w zamian obiecano im atrakcyjny prezent i aż 27,76% ankietowanych chłopców odpowiedziało twierdząco na to pytanie. Różnica w wynikach to 14,68%. Może być ona spowodowana tym, że chłopcy częściej sięgają po alkohol niż dziewczęta.

Część ankietowanych osób stwierdza, że lubi prezenty. Większość podkreśla swoją nieprzekupność i świadomość możliwości uzależnienia się od alkoholu.

Pytanie 11 - *Czy palisz / palisz papierosy? Jeśli tak, to podkreśl właściwe w pytaniu.*

Co czwarty ankietowany (24,85% respondentów) odpowiedział twierdząco na pytanie dotyczące własnych doświadczeń w paleniu tytoniu. Około połowa tej grupy określiła się jako osoby palące w przeszłości (47,96%), a co ósmy respondent (13,61%) przyznaje się do palenia obecnie. Duża część tej grupy młodzieży (38,43%) nie dała jednoznacznej odpowiedzi. Biorąc pod uwagę płeć, można stwierdzić, że kontakt z nikotyną w przeszłości miało 10% więcej dziewcząt niż chłopców.

Pytanie 12 – *Czy użyłbyś przemocy, gdybyś uważał to za konieczne?*
(UWAGA! Interpretacja pytania zawarta w opisie pytania 14)

Pytanie 13 – *Którą z niżej wymienionych sytuacji uznałbyś za usprawiedliwiającą przemoc ?*

Zdecydowana większość ankietowanej młodzieży (62,27%) daje sobie prawo do zastosowania przemocy w sytuacjach koniecznych. Spośród tej grupy większość stanowią chłopcy. Aż 73,70% chłopców uważa, że w sytuacjach koniecznych użyłoby przemocy i takiego zdania jest połowa dziewcząt udzielających twierdzących odpowiedzi (51,95%). Uzasadnieniem użycia przemocy zarówno dla chłopców jak i dla dziewcząt jest poczucie doznania od innych krzywdy i konieczność odreagowania (43,98% chłopców i 39,19% dziewcząt). Uzupełnienie tego uzasadnienia jest sytuacja, w której ktoś się z respondenta naśmiewa (31,06% chłopców i 20,94% dziewcząt). Nastolatki nie mają wielu wzorców zachowań i reakcji w sytuacjach dla nich trudnych. Poddają się więc emocjom i często reagują impulsywnie, gdy staną w obliczu zagrożenia. Wydaje im się, że na przemoc można odpowiedzieć tylko przemocą. Jest to też związane z chęcią pokazania swojej odwagi i mocy. Poczucie krzywdy moralnej lub fizycznej jest wystarczającym motywem do użycia przemocy dla 2/3 ankietowanych.

Pytanie 14 – *Czy w Twojej rodzinie pije się alkohol?*

Wyniki badań wskazują, że w większości rodzin ankietowanych, alkohol pije się tylko przy ważnych okazjach – 56,92%. Bardzo rzadko pije alkohol 26,40% rodzin, a wcale nie pije 8,49%. Natomiast często spożywa alkohol 6,69% rodzin.

Wyniki pokazują obraz rodziny nie odbiegający od danych statystycznych polskiej populacji. Wskazana jest więc dalsza praca nad przeciwdziałaniem patologiom zwłaszcza w środowiskach szkolnych.

Pytanie 17 – *Czy uważasz, że alkohol powinien być sprzedawany wszystkim, którzy chcą go kupić, bez względu na wiek? Dlaczego tak sądzisz?*

Co piąty ankietowany (21,99% respondentów) odpowiedział pozytywnie na pytanie, czy alkohol powinien być sprzedawany wszystkim, którzy chcą go kupić, bez względu na wiek. Głównymi argumentami są stwierdzenia o prawie do samodzielnego podejmowania decyzji oraz praktycznej możliwości zakupu alkoholu, jeżeli ktoś chce go nabyć. Większość ankietowanych podkreślała szkodliwy wpływ alkoholu na zdrowie ludzi, a szczególnie na rozwój dzieci i młodzieży.

III. Cele, zadania i realizacja działań

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ma na celu wzmocnienie czynników chroniących oraz likwidację szkód i zapobieganie występowaniu negatywnych zjawisk związanych z tzw. zachowaniami ryzykownymi, nadużywaniem środków psychoaktywnych i przemocy rodzinie. Z jednej strony są to zadania własne samorządu wskazane wcześniej wymienionymi ustawami, z drugiej jest to odpowiedź na zapotrzebowanie lokalnej społeczności w związku z występowaniem w/w problemów.

Zawarte w programie działania mają na celu ograniczenie rozmiarów wyżej wymienionych szkód. Z jednej strony są to działania profilaktyczne, których głównym celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów, z drugiej działania na rzecz rozwiązywania i zmniejszania rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

Cele i zadania programu.

W ramach **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przemocy w Rodzinie na rok 2009** celem skutecznego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom realizowana będzie:

Profilaktyka uniwersalna	kierowana do wszystkich uczniów w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych w znacznym stopniu– np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych. Celem jest przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych.
Profilaktyka selektywna	ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup uczniów w społeczności szkolnej. Szczególnie dotyczy to uczniów z deficytami poznawczymi, z rodzin dysfunkcyjnych itp. Dla dzieci i młodzieży znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka organizowane są indywidualne lub grupowe działania profilaktyczne (np. terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia).
Profilaktyka wskazująca	kierowana do osób wysokiego ryzyka – to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii, interwencji, bądź leczeniu dzieci i młodzieży z symptomami zaburzeń.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swoich społeczności oraz o dostępnych zasobach, mogą tym samym przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności.

Ustawodawca stanowi, iż „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy*” (art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

W Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Przemocy na rok 2009 w celu realizacji wyżej wymienionych zadań przewiduje się następujące działania:

Zadanie pierwsze.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Finansowanie działalności Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, ofiar przemocy w rodzinie (poradnictwo prawne, pomoc psychologiczna i terapeutyczna oraz informacja i edukacja).
- Organizowanie zajęć terapeutycznych dla osób nieletnich z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, oraz stosowanie przemocy domowej.
- Dofinansowanie zajęć terapeutycznych (treningi asertywności, treningi radzenia sobie ze złością) dla osób dorosłych uzależnionych bądź współuzależnionych od alkoholu.
- Wsparcie w realizacji programów terapii dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie motywowania do leczenia oraz kierowania do sądu
  - Wnioskowanie przez Miejską Komisję ds. RPA do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
  - Kierowanie na specjalistyczne badania (biegły lekarz, psycholog), celem wydania opinii o stopniu uzależnienia od alkoholu.
  - Motywowanie do leczenia. Rozmowy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi celem poddania się terapii odwykowej.
- Wnoszenie opłat do Sądu za opinie w przedmiocie uzależnienia.
- Zakup literatury fachowej.

Zadanie drugie

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Organizowanie interdyscyplinarnych zespołów interwencyjnych, składających się z przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problemami przemocy domowej.

- Dofinansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo- wychowawczych, socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym prowadzonych przez stowarzyszenia.
- Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka w formie kolonii i obozów, przebiegających z realizacją programu profilaktycznego na podstawie naboru kwalifikowanego, którego dokonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach we współpracy ze szkołami.
- Organizacja wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania dla dzieci i młodzieży, w szczególności z grup ryzyka pod hasłem „Lato w mieście 2009”.
- Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy, poprzez współpracę z Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej.
- Opracowanie i zakup materiałów informacyjnych- edukacja publiczna w postaci ulotek, broszur, poradników o tematyce zjawisk patologii społecznych i możliwości uzyskania pomocy.
- Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin oraz mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy.
- Dofinansowanie porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień i przemocy.

Zadanie trzecie

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w szkołach dotyczących substancji psychoaktywnych i metod kształtowania postaw służących zdrowemu i trzeźwemu życiu.
- Realizacja programów profilaktyki uzależnień i rozwoju umiejętności społecznych oraz programów adresowanych do rodziców mających na celu opanowanie konkretnych umiejętności wychowawczych wspierających abstynencję dziecka w placówkach oświatowych.
- Organizowanie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży objętych jako elementu oddziaływań profilaktycznych.
- Współdziałanie ze wszystkimi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz promocji i trzeźwości obyczajów, współorganizacja imprez rodzinnych. Dofinansowanie Bartoszyckich Dni Rodziny.

- Konsultacje psychologiczne dla nauczyciela, pedagogów, wychowawców w zakresie problematyki uzależnień i przemocy.
- Czynny udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych takich jak: „ Zachowaj Trzeźwy umysł”, „ Sprawdź czy Twoje picie jest bezpieczne”.
- Aktualizacja Informatora Bartoszyckiego „Gdzie szukać pomocy” oraz opracowanie i wydanie ulotki na temat „Przemocy w rodzinie”.
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- Współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców w zakresie włączenia do programów szkolenia kandydatów na kierowców problematyki alkoholowej.

Zadanie czwarte

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

- Współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania o charakterze profilaktyki społecznej
- a) ogłaszanie konkursu ofert i przetargów dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swe działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych
- b) współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA, Al-anon, Al-ateen
- c) jednostkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych
- d) wspieranie grup młodzieżowych liderów.
- Współpraca z lokalnymi mediami zmierzająca do upowszechnienia informacji o problemach alkoholowych i instytucjach pomocowych oraz o roli społeczności lokalnych.

Zadanie piąte

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez:

1. Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzone przez Straż Miejską, Policję i Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
3. Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego.

IV. Postanowienia końcowe

Źródła i zasady finansowania programu.

Środki budżetu Miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na podstawie art. 18(2) ustawy o wychowaniu w trzeźwości dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Reguły finansowania zadań wynikających z programu zawiera przewodnik pn. „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”, opracowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Planowanie harmonogramu działań na dany rok budżetowy.

Burmistrz Miasta określa plan wydatków **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przemocy w Rodzinie na rok 2009** według załącznika nr 1.

Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu przebiegu realizacji Miejskiego Programu w aspekcie finansowym, rzeczowym i czasowym w celu zapewnienia jego realizacji zgodnie z pierwotnymi założeniami. Formą monitoringu będzie w przypadku Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przemocy w Rodzinie na rok 2009 roczne sprawozdanie finansowe z wykonania zadań w terminie do 31 marca roku następnego, które Radzie Miasta składa Burmistrz Miasta. Stały monitoring programu prowadzony jest przez Wydział Spraw Obywatelskich oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach.

Ewaluacja programu polegać będzie na zebraniu, analizie i interpretacji działań podjętych w ramach programu w celu określenia stopnia, w jakim zostały osiągnięte cele Miejskiego Programu.

Realizatorzy

- Jednostką wskazaną do realizacji Miejskiego Programu jest Wydział Spraw Obywatelskich oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszycach
- Instytucje, służby, stowarzyszenia, osoby prawne i nie posiadające osobowości prawnej, osoby fizyczne, które realizują zadania wynikające z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Sposób pozyskiwania realizatorów programu:

- Ogłaszanie konkursów ofert na tematyczne zadania programu na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.)

- Zlecenie instytucjom, organizacjom pozarządowym oraz osobom fizycznym wykonania określonych zadań programu na podstawie umów cywilnoprawnych.
- Wyszukiwanie osób przygotowanych profesjonalnie do działań i pracy w zakresie programu, wspieranie ich doskonalenia zawodowego.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za udział w pracach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bartoszczach członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie na podstawie umowy zlecenie, wypłacane jednorazowo po upływie miesiąca na podstawie rachunku i listy obecności.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1 ustala się w wysokości 16% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
3. Za przeprowadzenie wywiadu środowiskowego /w rodzinie z problemem uzależnień/ ustala się kwotę w wysokości 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
4. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2 jest udział członków MKRPA w posiedzeniu, potwierdzony podpisem na liście obecności natomiast w pkt 3 wynagrodzenie przysługuje po przeprowadzeniu wywiadu i sporządzeniu dokumentacji z przeprowadzonego wywiadu.

Projekt preliminarza wydatków na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przemocy w Rodzinie na rok 2009.

Planowane przychody z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych 343.000 PLN

Rozdział środków : Wydatki w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałania alkoholizmowi.

<i>Kierunki działań:</i>	<i>Planowane nakłady</i>
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin-70.000zł.	
<ul style="list-style-type: none"> • Finansowanie działalności Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, ofiar przemocy w rodzinie (poradnictwo prawne, pomoc psychologiczna i terapeutyczna oraz informacja i edukacja). 	10.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie zajęć terapeutycznych dla osób nieletnich z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, oraz stosowanie przemocy domowej. 	14.000
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie zajęć terapeutycznych (treningi asertywności, treningi radzenia sobie ze złością) dla osób dorosłych uzależnionych bądź współuzależnionych od alkoholu. 	2.000
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie w realizacji programów terapii dla ofiar przemocy w rodzinie. 	1.000
<ul style="list-style-type: none"> • Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie motywowania do leczenia oraz kierowania do sądu <ul style="list-style-type: none"> - Wnioskowanie przez Miejską Komisję ds. RPA do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego. - Kierowanie na specjalistyczne badania (biegły lekarz, psycholog), celem wydania opinii o stopniu uzależnienia od alkoholu. - Motywowanie do leczenia. Rozmowy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi celem poddania się terapii odwykowej. 	40.000
<ul style="list-style-type: none"> • Wnoszenie opłat do Sądu za opinie w przedmiocie uzależnienia. 	2.500
<ul style="list-style-type: none"> • Zakup literatury fachowej 	500
II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie-205.500zł.	

<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie. 	35.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie interdyscyplinarnych zespołów interwencyjnych, składających się z przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problemami przemocy domowej. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym prowadzonych przez stowarzyszenia. 	104.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka w formie kolonii i obozów, przebiegających z realizacją programu profilaktycznego na podstawie naboru kwalifikowanego, którego dokonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach we współpracy ze szkołami. 	35.000
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania dla dzieci i młodzieży, w szczególności z grup ryzyka pod hasłem „Lato w mieście 2009”. 	20.000
<ul style="list-style-type: none"> • Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy, poprzez współpracę z Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej 	
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i zakup materiałów informacyjnych- edukacja publiczna w postaci ulotek, broszur, poradników o tematyce zjawisk patologii społecznych i możliwości uzyskania pomocy. 	1.500
<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin oraz mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy. 	6.000
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień i przemocy 	4.000
<p>III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych- 67.500 zł.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w szkołach dotyczących substancji psychoaktywnych i metod kształtowania postaw służących zdrowemu i trzeźwemu życiu. 	7.000
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów profilaktyki uzależnień i rozwoju umiejętności społecznych oraz programów adresowanych do rodziców mających na celu opanowanie konkretnych umiejętności wychowawczych wspierających abstynencję dziecka w placówkach 	4.000

<p>oświatowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży objętych jako elementu oddziaływań profilaktycznych. • Współdziałanie ze wszystkimi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz promocji i trzeźwości obyczajów, współorganizacja imprez rodzinnych. Dofinansowanie Bartoszyckich Dni Rodziny • Konsultacje psychologiczne dla nauczyciela, pedagogów, wychowawców w zakresie problematyki uzależnień i przemocy. • Czynny udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych takich jak: „Zachowaj Trzeźwy umysł”, „Sprawdź czy Twoje picie jest bezpieczne”. • Aktualizacja Informatora Bartoszyckiego „Gdzie szukać pomocy” oraz opracowanie i wydanie ulotki na temat „Przemocy w rodzinie” • Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. • Współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców w zakresie włączenia do programów szkolenia kandydatów na kierowców problematyki alkoholowej. 	<p style="text-align: right;">40.000</p> <p style="text-align: right;">4.000</p> <p style="text-align: right;">2.000</p> <p style="text-align: right;">5.500</p> <p style="text-align: right;">1.000</p> <p style="text-align: right;">2.000</p> <p style="text-align: right;">2.000</p>
<p>IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania o charakterze profilaktyki społecznej <p>a) ogłaszanie konkursu ofert i przetargów dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swe działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych</p> <p>b) współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA, Al-anon, Al-ateen</p> <p>c) jednostkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>d) wspieranie grup młodzieżowych liderów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z lokalnymi mediami zmierzająca do upowszechnienia informacji o problemach alkoholowych i instytucjach pomocowych oraz o roli społeczności lokalnych. 	

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzone przez Straż Miejską, Policję i Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego